

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

11 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Ion Guzun, Victor Boico,
Dumitru Mardari,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, împotriva sentinței Judecătorei Chișinău din 18 decembrie 2018 și deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2019, declarat de avocatul Plămădeală Roman în numele inculpatului Grigoriev Ion, în cauza penală privind inculpații

Grigoriev Ion XXXXX, născut la XXXXX, originar din s. XXXXX, r-nul XXXXX, locuitor al s. XXXXX, r-nul XXXXX, cetățean al R. Moldova, „anterior judecat”;

Slutu Alexei XXXXX, născut la XXXXX, originar din s. XXXXX, r-nul XXXXX, locuitor al s. XXXXX, r-nul XXXXX, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 02.04.2015 - 18.12.2018,
instanța de apel: 15.01.2019 - 25.09.2019,
instanța de recurs: 12.11.2019 - 11.02.2020.

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău din 18 decembrie 2018, Grigoriev Ion a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal la amendă în mărime de 800 unități convenționale, ce constituie 16.000 lei.

Slutu Alexei a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal la amendă în mărime de 800 unități convenționale, ce constituie 16.000 lei.

2. Instanța de fond a constatat că, Grigoriev I., în perioada de timp de la 15.01.2015 până la 16.01.2015 ora 17⁰⁰, împreună și prin înțelegere cu Slutu A., urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane din casa particulară amplasată pe str. XXXXX XXXXX, ce-i aparține părții vătămate XXXXX XXXXX., au pătruns prin spargerea geamului de termopan în casă, de unde au sustras 9 calorifere de model "Kermi" de diferite dimensiuni la prețul total de 5040 lei, din bucătărie au sustras mașina automată de spălat de marca/model "Samsung 813J", cu seria XXXXX, la prețul de 2000 lei, un cazan pe gaz de marca/model "Semia Saunier Duvar", la prețul de 5000 lei, din baie au sustras uscătorul de ștergere la prețul 100 lei și o cuvertură, la prețul de 100 lei, după care au scos bunurile și le-au depozitat în garajul părăsit din str. Universității, 29, mun. Chișinău, cauzând părții vătămate un prejudiciu material considerabil, în valoarea de 11.740 lei.

Instanța a reținut că inculpații și partea vătămată în ședința de judecată nu s-au prezentat, fiind posibilă examinarea cauzei în lipsa lor.

Totodată, partea acuzării, **la faza de urmărire penală**, a administrat următoarele probe:

- **depozițiile părții vătămate XXXXX XXXXX.**, care a declarat că, în timp ce era peste hotare, a fost anunțat că din casa care îi aparține au fost sustrate bunuri, fiind deteriorat geamul și cabina de duș;

- **depozițiile martorului Rasulov R.**, care a relatat că a fost telefonat de către directorul SRL "Proterra Grup", care l-a anunțat că în casa pe care au cumpărat-o, din str. Universității, mun. Chișinău au pătruns careva persoane și au sustras bunuri materiale. A doua zi, împreună cu inspectorul de poliție, au constatat că din casă au dispărut mai multe lucruri și anume: cazan de gaz, mașină de spălat, calorifere de diferite dimensiuni - 9 bucăți, uscător 1 de rufe, un pled și o cuvertură. În partea dreaptă laterală a casei a fost deteriorat geamul și cabina de duș, prin ce i-a fost cauzat părții vătămate un prejudiciu material considerabil;

- **depozițiile martorului Gherjavschi V.**, care a declarat că la 16.01.2015, aflându-se la serviciu împreună cu Lazăr M. și patrulând pe str. Universității au observat două persoane de gen masculin cum au ieșit grăbiți dintr-un garaj. La cererea lor de a se opri, persoanele date au început să fugă. În garaj au observat bunuri împrăștiate pe jos, inclusiv o mașină de spălat, câteva calorifere cu țevile tăiate. În acel moment au telefonat colegii Poiasniuc I. și Cerchez I., care au reținut persoanele respective și aduse în IP Centru pentru identificare, unde s-a stabilit că asupra lor aveau telefoane mobile - Grigoriev avea telefon mobil cu nr. 060XXXXX și Slutu A. cu nr. 069XXXXX;

- **depozițiile martorului Cerchez I.**, care a depus declarații asemănătoare cu cele ale lui Gherjavschi V.;

În urma efectuării cercetării la fața locului pe 19.01.2015, au fost găsite urme ale persoanelor care au pătruns în locuință, fiind ridicată o folie adezivă cu urmele de încălțăminte. Ulterior, prin procesul-verbal de ridicare din 27.01.2015, de la Slutu A. a fost ridicată perechea de încălțăminte în care a fost încălțat la data săvârșirii faptei. La

fel, de la Grigoriev I., au fost colectate mostre ale încălțăminteii purtate de către acesta, fapt consemnat în **procesul-verbal de colectarea mostrelor din 17.01.2015**.

Astfel, prin raportul de expertiză nr. XXXXX din 20.02.2015, a fost prezentată următoare concluzie: ”pct. 7 Urma de pe folia adezivă și urmele de pe imaginea nr. 1,3 și 4 (din planșa fotografică prezentată), au fost create de talpa încălțăminteii de același tip, model și mărime ca încălțăminteaa ridicată de la Slutu A. a.n. XXXXX. Urmele de pe suprafața cazanului și din imaginea nr. 5, au fost create de talpa încălțăminteii de același tip, model și mărimi, ca încălțăminteaa ridicată de la Grigoriev I. a.n. XXXXX.

În **raportul locotenentului de poliție Gherjavschi V.**, sunt indicate circumstanțele reținerii inculpaților, fiind indicat că: ”Persoanele date au fost prezentate la IP Centru spre identificare, unde s-a stabilit că aveau asupra sa telefoane mobile și anume: Grigoriev Ion XXXXX a.n. XXXXX, dom. r. XXXXX, s. XXXXX, telefon 060XXXXX și cet. Slutu Alexei Constantin a.n. XXXXX dom. Ialoveni, s. Puhoi, telefon 069XXXXX”.

A fost dispusă și ridicarea **informației privind descifrările convorbirilor telefonice** de intrare-ieșire, a zonei de aflare a abonatului, efectuate de pe nr. SIM 060XXXXX, 069XXXXX în perioada de timp din 15.01.2015 până la 17.01.2015.

Potrivit **procesului-verbal de examinare a obiectului din 31.01.2015**: ”în cadrul examinării, s-a constatat că bănuții se aflau în regiunea comiterii infracțiunii începând cu orele 16⁴⁵ până la orele 20²⁰”, iar din analiza informației respective, reiese că inculpații au purtat convorbiri telefonice între ei.

Prin urmare, nu există dubii că anume inculpații reprezintă autorii infracțiunii în cauză.

Astfel, instanța a încadrat acțiunile acestora în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, ca furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane săvârșit de două sau mai multe persoane, prin pătrundere în încăpere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 61 și 75 Cod penal, concluzionând că pedeapsa amenzii este suficientă pentru reeducarea inculpaților, ori, partea vătămată indică că nu are pretenții față de inculpați, bunurile sustrase fiindu-i recuperate.

3. Avocatul Plămădeală Roman a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri, prin care inculpatul Grigoriev I. să fie achitat.

Apelantul a invocat că declarațiile părții vătămate XXXXX XXXXX., a martorilor Rasulov R., Gherjavschi V. și Cerchez I. depuse la urmărirea penală și transcrise în sentința pronunțată, nu pot sta la baza unei soluții de condamnare, deoarece la etapa de urmărire penală nu a fost realizată acțiunea procesuală de confruntare a părților sau audierea acestora în corespundere cu art. 109 -110 Cod de procedură penală, iar potrivit art. 101 alin. (4) Cod de procedură penală, instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii numai acele probe la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură.

În speță, nu s-a confirmat existența faptelor indicate în rechizitoriu, nefiind stabilite probe incontestabile care ar demonstra comiterea de către Grigoriev I. a infracțiunii imputate.

3.1. A declarat apel și avocata Mazur Svetlana, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri, prin care inculpatul Slutu Alexei să fie achitat.

Apelanta a indicat că nu s-au respectat cerințele art. 6 CEDO privind asigurarea unui proces echitabil ori, procurorul nu a prezentat în ședință probele acuzării, nu au fost audiați inculpații, partea vătămată și martorii, neîntemeiat fiind puse la baza sentinței de condamnare declarațiile ultimilor date la faza de urmărire penală.

4. Potrivit deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2019, apelurile au fost respinse ca nefondate.

Instanța de apel a statuat că, instanța de fond a stabilit *corect* situația de fapt și vinovăția inculpaților.

Cercetarea judecătorească s-a efectuat *cu respectarea* dispozițiilor procesual-penale privind administrarea probelor.

Așa, în cadrul ședinței în instanța de apel inculpatul Grigoriev I. a declarat că la 16.01.2015, împreună cu Slutu A. mergeau pe drum, se ducea acasă. Au mers la un garaj împreună cu poliția. Nu cunoaște cui îi aparține garajul. Cu materialele cauzei penale nu a făcut cunoștință.

Totodată, vinovăția acestora este dovedită pe deplin de probe administrate în cadrul cercetării judecătorești, verificate în cadrul instanței de apel, inclusiv declarațiile date în cadrul urmăririi penale ale părții vătămate XXXXX XXXXX., martorilor **Rasulov R.**, Gherjavschi V. și Cerchez I., procesul-verbal despre sesizarea infracțiunii din 22.01.2015 și 30.01.2015, procesul-verbal de cercetare la fața locului din 19.01.2015, procesul-verbal de examinare a obiectului din 31.01.2014, **ordonanța de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive din 31.01.2014, procesul-verbal de ridicare din 27.01.2015**, raport de expertiza nr. XXXXX din 20.02.2015, procesele-verbale de cercetare la fața locului, informația cu privire la convorbirile telefonice, procesul-verbal de examinare a obiectului, **procesul-verbal de ridicare din 27 ianuarie 2015** de la Slutu A. **a încălțămintii, procesul-verbal de colectarea a mostrelor din 17.01.2015**, raportul de expertiză nr. XXXXX din 20.02.2015, **raportul locotenentului de poliție Gherjavschi V., informația privind descifrările convorbitor telefonice** de intrare-ieșire a zonei de aflare a abonatului, **anexa fotografică la procesul-verbal de cercetare la fața locului.**

Ori, sunt veridice declarațiile părții vătămate XXXXX XXXXX. și a martorilor Rasulov R., Gherjavschi V. și Cerchez I., și nefiind reținute ca plauzibil argumentul apelanților că instanța de fond s-a bazat în mod exclusiv pe declarațiile acestora din cadrul urmăririi penale, ori, potrivit art. 24 Cod de procedură penală, părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, iar partea vătămată și martorii au fost avertizați conform prevederilor art. 312-313 Cod penal, iar inculpații și apărătorii au avut posibilitatea de a le acorda întrebări.

5. Avocatul Plămădeală Roman a declarat recurs ordinar, solicitând casarea sentinței și a deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și pronunțării unei hotărâri, prin care inculpatului Grigoriev I. să fie achitat.

Recurentul a invocat că, prin probele administrate în faza de urmărire penală nu se demonstrează vinovăția lui Grigoriev I., pe motiv că aceasta latură a învinuirii nu este bazată pe probe pertinente, concludente și utile care ar stabili comiterea infracțiunii incriminate de către persoana învinuită.

Nu este posibilă pronunțarea unei sentințe de condamnare având la bază presupuneri, fie în mod exclusiv ori principal, declarațiile părții vătămate, a martorilor depuse în timpul urmăririi penale și citite/verificate în cadrul ședințelor de judecată în lipsa lor. Ori, cele din urmă pot fi folosite la motivarea sentinței de condamnare cu respectarea rigorilor art. 6 CoEDO, în special cu condiția că la urmărirea penală a avut loc confruntarea cu bănuitul, învinuitul sau că martorul a fost audiat potrivit procedurii art. 109 - 110 Cod de procedură penală, atunci când inculpatul nu a participat la confruntare cu acești martori în ședința de judecată.

La caz, declarațiile părții vătămate XXXXX XXXXX., a martorilor Rasulov R., Gherjavschi V. și Cerchez I. expuse la etapa de urmărire penală și transcrise ulterior în hotărârile contestate nu pot sta la baza unei soluții de condamnare, deoarece, la etapa de urmărire penală nu a fost realizată acțiunea procesuală de confruntare a părților sau audierea acestora în corespundere cu art. 109-110 Cod de procedură penală, iar potrivit art. 101 alin. (4) Cod de procedură penală, instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii numai acele probe la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură.

În cadrul examinării cauze nu a fost demonstrată vinovăția lui Grigoriev I. în săvârșirea infracțiunii imputate, iar potrivit art. 8 Cod de procedură penală, învinuirea nu poate fi bazată pe presupunerii.

În drept, recursul este fondat pe art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel. Conform art. 426 Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza prin extindere cu privire la persoanele în privința cărora nu s-a declarat recurs sau la care acesta nu se referă, putând hotărî și în privința lor, fără a crea acestora o situație mai gravă, dacă s-a decis admisibilitatea recursului.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect se atestă că instanța de fond și cea de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) și (4) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată. Conform art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii sale numai acele probe la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură și să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea

tuturor probelor administrate. Potrivit art. 369 alin. (1), 371 lin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, citirea în ședința de judecată a declarațiilor părții vătămate și a martorului depuse în cursul urmăririi penale, pot avea loc doar în cazurile când ei lipsesc în ședință și absența lor este justificată fie prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în instanță, fie prin motive de imposibilitate de a le asigura securitatea, cu condiția că audierea lor a fost efectuată cu confruntarea dintre ei și bănuțit, învinuit sau ei au fost audiați în conformitate cu art. 109 și 110. Conform art. 389 alin. (3) Cod de procedură penală, declarațiile părții vătămate și a martorilor depuse în timpul urmăririi penale pot fi puse la baza sentinței de condamnare numai în ansamblu cu alte probe suficiente de învinuire și cu condiția că, la urmărirea penală, a avut loc confruntarea lor cu bănuțitul, învinuitul sau că ei au fost audiați în condițiile art. 109 și 110, în cazul în care inculpatul nu a participat la confruntare cu ei în cadrul ședinței de judecată.

În corespundere cu jurisprudența națională, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului sentinței, instanța de fond (*pct. 2. din decizie*):

a) a pus la baza sentinței de condamnare declarațiile *părții vătămate XXXXX XXXXX, și a martorilor Rasulov R., Gherjavschi V. și Cerchez I.* depuse în timpul urmăririi penale, ultimii nefiind audiați și în ședința de judecată, fără a verifica condiția obligatorie de drept dacă la urmărirea penală, a avut loc confruntarea lor cu bănuțitul, învinuitul sau dacă ei au fost audiați în condițiile art. 109 și 110, în cazul în care inculpatul nu a participat la confruntare cu ei în cadrul ședinței de judecată;

b) și-a întemeiat sentința pe probe care nu au fost cercetate în ședința de judecată, cum ar fi *procesul-verbal de colectarea mostrelor din 17.01.2015, raportul locotenentului de poliție Gherjavschi V., informația privind descifrările convorbirilor telefonice, procesul-verbal de examinare a obiectului din 31.01.2015.*

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1), (5) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, ***repetându-le întocmai***, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință neîntemeiată legal;

b) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi ***declarațiile martorului Rasulov R., ordonanța de recunoaștere și anexare a corpurilor delictive din 31.01.2014, procesul-verbal de ridicare din 27.01.2015, procesul-verbal de ridicare din 27 ianuarie 2015 de la Slutu A. a încălțămintii, procesul-verbal de colectarea a mostrelor din 17.01.2015, raportul locotenentului de poliție Gherjavschi V., informația privind descifrările convorbitor telefonice de intrare-ieșire a zonei de aflare a abonatului, anexa fotografică la procesul-verbal de cercetare la fața locului;***

c) nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile de pe rol și repetate în recursurile ordinare, inclusiv asupra celor reproduse la pct. 3., 5. din prezenta decizie, inclusiv privind punerea neîntemeiată la baza sentinței de condamnare a declarațiilor ***părții vătămate XXXXX XXXXX. și a martorilor Rasulov R., Gherjavschi V. și Cercez I.*** depuse în timpul urmăririi penale, deoarece ultimii nu au fost audiați în ședința de judecată, iar la urmărirea penală nu a avut loc confruntarea lor cu bănuitul, învinuitul și ei nu au fost audiați în condițiile art. 109 și 110;

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au rejudecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate, prin extindere și în privința inculpatului Slutu Alexei, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

admite recursul ordinar declarat de avocatul Plămădeală Roman, casează total decizia Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2019, în privința inculpaților Grigoriev Ion XXXXX și Slutu Alexei XXXXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 13 martie 2020.

Președinte
Judecători

Iurie Diaconu
Liliana Catan
Ion Guzun
Victor Boico
Dumitru Mardari